De Geschillenkamer

Oordeel 2025-26 van 23 oktober 2025

Zaak 2025-0014

Indiener klacht:	[...] , vertegenwoordigd door zijn dochter [...]
Verweerder:	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)

Inhoud

Procedure 3
Klacht 3
Conclusie voorlopig onderzoek 5
A. Leeftijdsgrens van 65 jaar voor tegemoetkoming voor aangepaste rookmelders 6
B. Voorwaarden voor zorgbudget vanaf 65 jaar 7
C. Tegemoetkoming voor aangepaste rookmelders voor minderjarigen 8
D. Besluit 8
Standpunt indiener klacht over ontvankelijkheid 9
Beoordeling door de Geschillenkamer 9
A. Verschillende gevolgen van de verplichting een rookmelder te installeren 10
B. Andere argumenten 11
C. Besluit 12
Oordeel van de Geschillenkamer 12

De Geschillenkamer, samengesteld uit voorzitter Yves Thiery, bijzitter Jonas Riemslagh en bijzitter Marie Spinoy, bijgestaan door griffier Dorien Geeroms, spreekt het volgende oordeel uit:

Procedure

De Geschillenkamer heeft de klacht ontvangen op 18 april 2025.

De Geschillenkamer heeft een voorlopig onderzoek uitgevoerd op basis van artikel 14 van het Besluit van de Vlaamse Regering over de samenstelling van en de procedure voor de geschillenkamer van het Vlaams Mensenrechteninstituut van 15 december 2023.

Na dit onderzoek besloot de Geschillenkamer dat zij zich niet bevoegd achtte om de klacht te behandelen. Zij deelde dit mee aan de indiener van de klacht op 1 augustus 2025.

De Geschillenkamer heeft het standpunt van de indiener van de klacht over de conclusie van het voorlopig onderzoek ontvangen op 25 augustus 2025.

Klacht

De indiener van de klacht is ouder dan 65 jaar en doof aan één zijde. Hij stelt dat de Vlaamse overheid hem discrimineert op basis van zijn leeftijd en handicap.

Hij wijst erop dat elke woning in Vlaanderen sinds 1 januari 2020 uitgerust moet zijn met minstens één rookmelder per bouwlaag. Hij wijst er ook op dat rookmelders die geschikt zijn voor slechthorenden of doven veel duurder zijn dan standaardmodellen, omdat ze specifieke functies moeten bevatten.

Hij erkent dat de Vlaamse overheid via het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een tegemoetkoming geeft voor aangepaste rookmelders, maar stelt dat deze tegemoetkoming beperkt is tot personen

tussen 18 en 65 jaar. Wie, zoals hijzelf, pas na de leeftijd van 65 jaar gehoorverlies ontwikkelt, komt daarvoor niet in aanmerking.

Alleen personen met bijkomende, ernstige beperkingen, zouden na de leeftijd van 65 jaar nog in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming. Volgens de indiener van de klacht zijn de problemen van die specifieke doelgroep echter zo ernstig dat een aangepaste rookmelder voor hen geen prioriteit meer vormt, zeker omdat de tegemoetkoming ontoereikend is.

De indiener van de klacht wijst er verder op dat slechthorende personen jonger dan 18 jaar vaak niet in aanmerking zullen komen voor een tegemoetkoming. Voor hen moet het Agentschap Opgroeien eerst beslissen om het dossier door te sturen naar het VAPH. Volgens de indiener van de klacht gebeurt dit maar zelden, door terughoudendheid om kinderen het label “gehandicapt” te geven. Daardoor dreigen ook zij een vergoeding van de verplichte rookmelders te mislopen.

Een rookmelder, als wettelijk verplicht systeem, zou volgens hem voor iedereen toegankelijk moeten zijn, ongeacht leeftijd of handicap.

Tot slot licht de indiener van de klacht zijn persoonlijke situatie toe. Hij is van bij de geboorte doof aan één zijde en draagt een hoortoestel. Hij heeft zijn ziekenfonds voor hij 65 jaar werd herhaaldelijk gecontacteerd om een dossier te laten opmaken voor tegemoetkoming door het VAPH. Het ziekenfonds weigerde volgens hem echter een dossier op te starten.

Ondertussen is hij ouder dan 65 jaar en komt hij niet meer in aanmerking voor tussenkomst. Volgens hem heeft het ziekenfonds ernstige fouten gemaakt door geen dossier op te starten, en heeft ook het VAPH onzorgvuldig gehandeld door zijn dossier niet met terugwerkende kracht te beoordelen. Zijn klacht bij het Vlaams Mensenrechteninstituut is enkel gericht tegen het VAPH.

De Geschillenkamer heeft de klacht ontvangen op 18 april 2025.

Conclusie voorlopig onderzoek

De Geschillenkamer moet bij het ontvangen van een klacht eerst controleren of de klacht ontvankelijk is en ze deze dus kan beoordelen.[1] Als de Geschillenkamer op basis van een voorlopig onderzoek van de klacht en eventuele stukken daarbij, meent dat de klacht mogelijk niet ontvankelijk is, nodigt de Geschillenkamer de indiener van de klacht uit om binnen twintig werkdagen daarover een standpunt mee te delen.[2] Daarna beslist de Geschillenkamer zo spoedig mogelijk of de klacht onontvankelijk is, dan wel of de Geschillenkamer een definitieve beslissing over de ontvankelijkheid neemt na het uitwisselen van standpunten over de klacht.

De Geschillenkamer is enkel bevoegd om op niet-bindende wijze te beoordelen of er sprake is van een discriminatie in de zin van het Gelijkekansendecreet en het Decreet evenredige arbeidsparticipatie.[3] Een klacht die niet gaat over een discriminatie zoals bedoeld in één van deze decreten is daarom niet ontvankelijk.[4]

Een minder gunstige behandeling die rechtstreeks voortvloeit uit een decreet of krachtens een decreet, kan volgens artikel 21 van het Gelijkekansendecreet niet leiden tot de vaststelling van een discriminatie in de zin van dit decreet. Artikel 21 van het Gelijkekansendecreet stelt:

> *§ 1. Een situatie waarbij iemand op grond van een of meer, werkelijke of vermeende, eigen of bij associatie toegekende, beschermde kenmerken, minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld,* ***geeft nooit aanleiding tot de vaststelling van enige vorm van discriminatie die door dit decreet verboden wordt als die situatie wordt voorzien door of krachtens een decreet, of voortvloeit uit de toepassing ervan.***

[1] Artikel 16, §1 VMRI-decreet en artikel 14 Besluit samenstelling en procedure Geschillenkamer.
[2] Artikel 14 Besluit samenstelling en procedure Geschillenkamer.
[3] Artikel 13, §1 en 3 en artikel 14 VMRI-decreet.
[4] Artikel 13, §1 en 3 VMRI-decreet.

De bewoording ‘krachtens een decreet’ verwijst naar besluiten opgesteld in uitvoering van een decreet.[5] De Geschillenkamer kan zich wel uitspreken over een mogelijke discriminatie die geen wettelijke of decretale grondslag heeft (voor zover het gaat over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het Vlaamse gewest of de Vlaamse gemeenschap behoren).

A. Leeftijdsgrens van 65 jaar voor tegemoetkoming voor aangepaste rookmelders

De indiener van de klacht voert aan dat er sprake is van discriminatie doordat:

- een dove of slechthorende persoon die vóór de leeftijd van 65 jaar een aanvraag tot tegemoetkoming indient bij het VAPH, en die erkend wordt als een persoon met een handicap, recht heeft op een tegemoetkoming voor de aankoop van een aangepaste rookmelder;
- terwijl een dove of slechthorende persoon die pas vanaf of na de leeftijd van 65 jaar een aanvraag indient, of pas vanaf of na de leeftijd van 65 jaar de nodige erkenning krijgt, geen recht heeft op deze tegemoetkoming.

Deze minder gunstige behandeling blijkt rechtstreeks te volgen uit:

- Artikel 20 van het decreet van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Dit artikel bepaalt dat het decreet enkel van toepassing is op personen met een handicap die nog geen 65 jaar zijn bij de start van de ondersteuning.

- Artikel 5 van het besluit van 13 juli 2001 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de criteria, voorwaarden en refertebedragen van de tussenkomsten in de individuele materiële bijstand voor de sociale integratie van personen met een handicap, zoals gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse regering van 12 december 2008.

[5] A. ALEN en K. MUYLLE, *Compendium van het Belgisch staatsrecht*, deel I, 4de ed., Mechelen, Kluwer, 2014, p. 13-14.

Dit laatste artikel bepaalt dat:

- materiële bijstand, waar een tegemoetkoming voor de aankoop van een aangepaste rookmelder onder valt;
- alleen wordt toegekend aan personen met een handicap die 65 jaar of ouder zijn op het ogenblik van het indienen van de aanvraag;
- als zij vóór die leeftijd al waren ingeschreven bij het VAPH en de bijstand verband houdt met een handicap die ze voor die leeftijd al hadden.

Uit de klacht blijkt dat de indiener van de klacht nog niet was ingeschreven bij het VAPH toen hij 65 jaar werd.

Het verschil in behandeling waarover de klacht gaat, blijkt rechtstreeks te volgen uit een decreet en het daarbijhorende uitvoeringsbesluit. Daarom meent de Geschillenkamer op basis van een voorlopig onderzoek dat de aangevoerde minder gunstige behandeling een behandeling is zoals bedoeld in artikel 21, §1 Gelijkekansendecreet. Om die reden meent de Geschillenkamer dat ze niet bevoegd is om dit onderdeel van de klacht te beoordelen.

B. Voorwaarden voor zorgbudget vanaf 65 jaar

De indiener geeft daarnaast aan dat personen vanaf de leeftijd van 65 jaar alleen in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming als ze bijkomende, ernstige beperkingen hebben.

De Geschillenkamer begrijpt de indiener van de klacht zo dat hij hiermee verwijst naar het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. De voorwaarden voor de toekenning van dit budget zijn bepaald in artikel 84 van het decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming van 18 mei 2018. Dit artikel bepaalt dat een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood wordt toegekend aan de persoon met een verminderde zelfredzaamheid die ten minste 65 jaar oud is. De specifieke criteria (onder andere over hoe verminderde zelfredzaamheid wordt gemeten) staan in artikel 193 en volgende van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming. In de mate dat de indiener van de klacht in deze toekenningsvoorwaarden een discriminatie ziet,

blijkt ook dit verschil in behandeling rechtstreeks te volgen uit een decreet en het bijhorende uitvoeringsbesluit.

De Geschillenkamer meent dus dat ze, op basis van artikel 21, §1 Gelijkekansendecreet, niet bevoegd is om zich uit te spreken over dit onderdeel van de klacht. Bovendien is de klacht enkel gericht tegen het VAPH en niet tegen het departement Zorg, dat verantwoordelijk is voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood.

C. Tegemoetkoming voor aangepaste rookmelders voor minderjarigen

De indiener van de klacht stelt ten slotte dat slechthorende personen jonger dan 18 jaar vaak niet in aanmerking zullen komen voor een tegemoetkoming.

De Geschillenkamer vermoedt dat de indiener van de klacht verwijst naar het feit dat minderjarigen die nog niet erkend zijn door het VAPH als persoon met een handicap, hun eerste aanvraag voor hulpmiddelen moeten indienen bij de intersectorale toegangspoort (ITP), een dienst van de jeugdhulp binnen het agentschap Opgroeien. Dit wordt geregeld in artikel 18 van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp van 12 juli 2013 en verder uitgewerkt in artikel 36 van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de integrale jeugdhulp van 21 februari 2014.

Ook de voorwaarden waaronder personen of jonger dan 18 jaar recht hebben op een tegemoetkoming voor de aankoop van een aangepaste rookmelder blijken rechtstreeks te volgen uit een decreet en bijhorende uitvoeringsbesluit.

De Geschillenkamer meent dus dat ze, op basis van artikel 21, §1 Gelijkekansendecreet, niet bevoegd is om zich uit te spreken over dit onderdeel van de klacht. Bovendien is de klacht enkel gericht tegen het VAPH en niet tegen het Agentschap Opgroeien regie, dat verantwoordelijk is voor het behandelen van de relevante aanvragen.

D. Besluit

Omdat de verschillen in behandeling die worden vermeld in de klacht rechtstreeks blijken te volgen uit een decreet en de bijhorende

uitvoeringsbesluiten, besloot de Geschillenkamer op basis van een voorlopig onderzoek dat de drie aangevoerde minder gunstige behandelingen behandelingen zijn zoals bedoeld in artikel 21, §1 Gelijkekansendecreet. De Geschillenkamer besloot daarom dat ze niet bevoegd is om de klacht te beoordelen.

Standpunt indiener klacht over ontvankelijkheid

De Geschillenkamer heeft de indiener van de klacht uitgenodigd om zijn standpunt over de conclusie van het voorlopig onderzoek aan de Geschillenkamer te bezorgen.

De indiener van de klacht stelt dat zijn klacht niet in eerste instantie gericht is aan het VAPH, maar aan de Vlaamse overheid en bij uitbreiding de federale overheid. Hij benadrukt dat het de Vlaamse overheid is die in 2020 de beslissing heeft genomen om rookmelders verplicht te maken in elke woning. Volgens hem heeft de Vlaamse overheid daarbij geen rekening gehouden met het feit dat deze verplichting niet voor elke persoon financieel even zwaar doorweegt. De Vlaamse overheid moet volgens hem zorgen voor een gelijkwaardige vergoeding voor een slechthorende persoon die ouder is dan 65 jaar bij de aankoop van een bij wet verplicht artikel. De indiener stelt voor dat dit probleem op federaal niveau wordt opgelost met een tegemoetkoming via de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Volgens de indiener van de klacht stelt het probleem zich ten slotte ook voor huurders die ouder zijn dan 65 en slechthorend: verhuurders zouden dan een gewone rookmelder installeren die niet aangepast is aan de noden van de slechthorende huurder.

Beoordeling door de Geschillenkamer

De Geschillenkamer kwam op basis van een voorlopig onderzoek tot de conclusie dat zij niet bevoegd is om te oordelen over de klacht, op basis van artikel 14 van het VMRI-decreet samen gelezen met artikel 21

Gelijkekansendecreet (zie hierboven). Na het standpunt van de indiener van de klacht daarover moet de Geschillenkamer definitief beslissen of zij bevoegd is om te oordelen over de beweerde discriminaties.

A. Verschillende gevolgen van de verplichting een rookmelder te installeren

In zijn standpunt over de mogelijke onontvankelijkheid van zijn klacht, stelt de indiener van de klacht dat zijn klacht niet alleen gericht is tegen het VAPH, maar ook tegen de Vlaamse overheid. Hij benadrukt dat het de Vlaamse overheid is die in 2020 de beslissing heeft gemaakt om rookmelders verplicht te maken in elke woning. Volgens hem heeft de Vlaamse overheid daarbij geen rekening gehouden met het feit dat deze verplichting niet voor elke persoon financieel even zwaar doorweegt.

Het standpunt van de indiener van de klacht geeft aan dat hij ook de benadeling van bepaalde personen in de toepasselijke regelgeving bekritiseert.

Een indirecte discriminatie op grond van handicap vindt plaats wanneer:

- een op het eerste gezicht neutrale praktijk;
- personen met een handicap in vergelijking met andere personen kan benadelen;
- tenzij die praktijk objectief wordt gerechtvaardigd.[6]

De indiener van de klacht stelt dat er sprake is van discriminatie omdat de verplichting een rookmelder te installeren voor iedereen geldt, maar voor personen met een handicap financieel zwaarder doorweegt.

De verplichting om een rookmelder te installeren werd ingevoerd in het decreet van 10 maart 2017 houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat betreft het verbeteren van de brandveiligheid door het algemeen invoeren van optische rookmelders voor woningen. Deze verplichting is nu opgenomen in artikel 3.1, §1, tweede lid, van de Vlaamse Codex Wonen.

[6] Artikel 16, § 2, Gelijkekansendecreet.

Een benadeling die rechtstreeks voortvloeit uit een decreet of krachtens een decreet, kan niet leiden tot de vaststelling van een discriminatie in de zin van het Gelijkekansendecreet. Artikel 21 van het Gelijkekansendecreet stelt hierover:

> *§ 2. Een situatie waarbij een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelswijze iemand met een beschermd kenmerk kan benadelen, geeft nooit aanleiding tot de vaststelling van enige vorm van discriminatie die door dit decreet verboden wordt als die situatie wordt voorzien door of krachtens een decreet, of voortvloeit uit de toepassing ervan.*

De bewoording 'krachtens een decreet' verwijst naar besluiten opgesteld in uitvoering van een decreet.[7] De Geschillenkamer kan zich wel uitspreken over een mogelijke discriminatie die geen wettelijke of decretale grondslag heeft (voor zover het gaat over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het Vlaamse gewest of de Vlaamse gemeenschap behoren).

Omdat de benadeling waarover de klacht gaat rechtstreeks blijkt te volgen uit een decreet, meent de Geschillenkamer dat de aangevoerde benadeling een situatie is zoals bedoeld in artikel 21, §2 Gelijkekansendecreet.

B. Andere argumenten

De indiener van de klacht verwijst ook naar een mogelijke oplossing door de federale overheid. De Geschillenkamer kan enkel uitspraak doen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het Vlaamse gewest of de Vlaamse gemeenschap behoren.[8] In de mate dat de klacht is gericht tegen de federale overheid, is ze dus ook onontvankelijk.

De indiener van de klacht stelt tot slot dat huurders worden benadeeld doordat verhuurders rookmelders installeren die niet aangepast zijn aan de noden van slechthorende huurders. Het Gelijkekansendecreet is in beginsel ook van

[7] A. ALEN en K. MUYLLE, *Compendium van het Belgisch staatsrecht*, deel I, 4de ed., Mechelen, Kluwer, 2014, p. 13-14.
[8] Artikel 14 VMRI-decreet en artikel 20 Gelijkekansendecreet.

toepassing op huisvesting, en dus ook tussen huurders en verhuurders. Er blijkt echter niet dat de klacht gericht is tegen een verhuurder. De Geschillenkamer kan deze situatie dus niet onderzoeken in het kader van de klacht van de indiener.

C. Besluit

Uit het standpunt van de indiener van de klacht blijkt dan ook niet dat de conclusie van het voorlopig onderzoek moet worden aangepast.

De Geschillenkamer acht zich niet bevoegd om zich uit te spreken over deze klacht.

Oordeel van de Geschillenkamer

De Geschillenkamer is overeenkomstig artikel 14 van het VMRI-decreet, samen gelezen met artikel 21 Gelijkekansendecreet, niet bevoegd om te oordelen over de klacht.

Voorzitter	Griffier
Yves Thiery	Dorien Geeroms